

* * *Studia Historica. Analele Universității „Dunărea de Jos” Galați*, Fascicula 19 – *Istorie*, tom I, 2002, 212 p.

Comitetul de redacție al revistei editată de Catedra de Istorie a Facultății de Litere, Istorie și Teologie din cadrul Universității „Dunărea de Jos” Galați, își propune prin intermediul acestei publicații, pe de o parte să asigure membrilor catedrei posibilitatea de a-și face cunoscut rezultatele propriilor cercetări, iar pe de altă parte, angajând colaborări fructuoase cu reprezentanți ai universităților din Apus, să ofere celor interesați accesul la ultimele descoperiri și noutăți științifice din Occident.

Deși revista apare la Galați, ea cuprinde, pe lângă studiile cercetătorilor locali, și articole elaborate de specialiști străini. Astfel, din cele unsprezece articole, patru sunt semnate de către istorici din străinătate (doi

germani, un francez și un englez). De asemenea, demn de menționat este și faptul că din cele șapte articole ale cercetătorilor români, două sunt redactate în limbi străine: unul în limba engleză și unul în limba germană, iar fiecare articol al revistei este prevăzut cu un rezumat în limba engleză.

Revista este structurată pe criterii cronologice, cuprinzând câte o secțiune pentru fiecare epocă istorică. Există un singur departament dedicat istoriei culturii și un altul recenziilor și notelor bibliografice. *Studia Historica* se caracterizează și printr-o diversitate tematică și problematică.

În partea alocată istoriei antice sunt inserate trei articole. Primul aparține lui Malcolm Errington și este intitulat *Recent Research an Ancient Macedonia*. Autorul insistă asupra ideii că acele cercetări care sunt axate integral pe traduceri literare nu pot surprinde toate domeniile de activitate ale statului macedonian. Dimpotrivă, se afirmă că numai coroborarea informațiilor furnizate de către izvoarele literare precum și de cele epigrafice asigură formarea unei imagini concrete și detaliate asupra caracteristicilor organizării Macedoniei antice. Axându-se pe inscripțiile descoperite, se analizează evoluția orașelor din zona Kasandriei și a Kaledoniei, îndeosebi a Amphipolisului. Ultima parte a articolului este consacrată interpretării unui număr de trei inscripții care au fost descoperite la Amphipolis, Chalkis și Kinós, fost datate la sfârșitul secolului al III-lea p. Chr.

Următorul articol, *Suetonius, Caligula 26,2: Senatorische Sklavendienste an Kaiserlichen Speisesofa*, semnat de Konrad Väsing, analizează pretențiile lui Caligula de a fi servit la banchete de către senatorii pe care îi supunea unui tratament asemănător sclavilor, astfel încât rangul de senator era tratat cu un mare dispreț.

Ultimul studiu dedicat istoriei antice este cel al lui Radu Ardevan, *Cu privire la inscripția CIL, III, 8227 din Scupi*. În cadrul acestui articol este analizată o inscripție descoperită pe teritoriul orașului antic Scupi din Moesia Inferior (actualmente Skopje în Macedonia), care a fost copiată și publicată în *CIL* de către Alfred von Damaszewski, pentru ca ulterior să dispară. Deși din inscripție s-au păstrat doar nouă rânduri, reputatul specialist clujean apreciază că ea ar fi avut dimensiuni mai mari. În finalul studiului se susține că această inscripție ar fi una funerară și s-ar referi la o familie romanizată, ea fiind datată în vremea Severilor.

Secțiunea dedicată istoriei medievale cuprinde un singur articol, realizat de către Virgil Ciocîltan, *Arabii și Islamul până în secolul al XIII-lea; I. Muhammad și geneza Islamului*. Studiul este structurat în două secvențe. Prima parte, *Peninsula arabă și arabii preislamiți* se vrea o trecere în revistă a factorilor geografici specifici Peninsulei Arabe și a primelor forme de manifestare religioasă a arabilor. În a doua parte, intitulată *Muhammad și Islamul*, autorul analizează modul în care viața socială a lui Muhammad a influențat răspândirea islamismului. Totodată sunt evidențiate și afirmațiile lui Muhammad conform cărora Coranul restabilește puritatea originară a religiei care ar fi fost alterată de evrei și de creștini; acesta „nu poate fi propagat prin foc și sabie. Nici o constrângere în religie; adevărul se deosebește singur de eroare” (p. 52).

Partea atribuită istoriei moderne numără trei articole. Primul este cel al lui Constantin Ardeleanu, *Confruntări militare turco-eteriste în regiunea orașului Galați (1821)*. Autorul insistă asupra importanței orașului Galați pentru tabăra eteristă, dar și pentru cea otomană precum și asupra numeroaselor confruntări care au avut loc între cele două tabere, având drept scop exercitarea stăpânirii asupra acestui centru urban.

Cel de-al doilea articol, *The Attitude of the Local Romanian Population of Bessarabia towards the Russian Authorities and the Problem of “Reactive Identity”* îi aparține lui Andrei Cusco. El prezintă relațiile dintre autoritățile țariste și populația românească din Basarabia în perioada de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului al XX-lea. Autorul analizează procesul de formare a “identității colective” a românilor care au trăit sub dominație rusă. Ideea, de altfel, a avut un rol decisiv în apariția identității colective a românilor basarabeni, conchide A. Cusco, indiferent de modul în care au evoluat relațiile dintre cele două tabere.

Ultimul studiu din seria celor de istorie modernă este cel al lui Francesco Guida, *Marco Antonio Canini et l’ethogenèse du peuple roumain*. Prima parte a articolului, intitulată *Canini et la Roumanie*, prezintă principalele elemente ale biografiei lui Canini. Autorul insistă îndeosebi asupra activității pe care acesta a desfășurat-o în Principatele Române, unde a susținut cauza și doleanțele națiunii române, într-o oarecare măsură, asemănătoare cu cele ale poporului italian din rândurile căruia provenea. În partea de final a articolului – *L’ethogenèse de la nation roumaine selon Canini* – este prezentată critica pe care Canini o aduce ipotezei lui Brătianu legată de formarea poporului român, folosind în sprijinul afirmațiilor sale un amplu bagaj cultural: Virgilius, Eutropius, Gibbon, studii de-ale cercetătorilor italieni asupra Columnei lui Traian etc. Și în ceea ce privește aspectele lingvistice, autorul ni-l prezintă pe Canini ca fiind adeptul unei poziții extremiste. Limba dacilor și cea a geților, afirmă el, erau diferite, ori limba română este una unitară, ceea ce, din punctul său de vedere, „confirmă încă o dată aportul pozitiv al culturii latine”, deci și acest domeniu demonstrează, în concepția italianului, că rădăcinile românilor sunt pur romane.

Istoria contemporană este prezentă printr-un articol al lui Florin Banu, *Alegerile din 1946. Strategii și propagandă electorală în județul Covurlui*, în care se încearcă să surprindă modul în care Partidul Comunist din România, care a ieșit din ilegalitate la sfârșitul lunii august 1944 și avea un număr redus de membrii, o structură organizatorică măcinată de lupte interne și aproape inexistentă, a ajuns în câteva luni principala forță politică din țară.

Partea dedicată istoriei culturii numără trei articole. Primul, semnat de către Vasile Luca, *Alexandersrezeption in der rumänischen Kultur*, analizează modul în care *Alexandria*, principala sursă de cunoaștere a personalității lui Alexandru Macedon, a fost percepută în spațiul românesc. Astfel, aflăm că Mihai Viteazul a privit-o cu un entuziasm, în vreme ce alți domnitori români și chiar o serie de boieri au fost plictisiți de ea. Autorul înfățișează în cadrul acestui articol și reflecțiile unor monarhi sau ale unor istorici, încercând astfel să aducă mai multă lumină asupra modului în care era receptată imaginea regelui macedonian.

Al doilea articol, *Ideengeschichte: Was bleibt?*, ce aparține lui Ludgen Kühnhardt, se vrea o încercare de urmărire a modului în care numeroasele teorii, concepte

și reflexe generate de istoria ideilor au reușit să tranșeze timpul. Autorul, director al Centrului pentru Studii de Integrare Europeană din Bonn, consideră că Aristotel, Sfântul Augustin, Machiavelli, Thomas Hobbes, Alexis de Tocqueville și Hannah Arendt au elaborat cele mai durabile idei despre natura politică, despre relațiile care există între libertate și autoritate și despre cercetarea ordinii umane care poate echilibra drepturile și datoriile.

Partea finală a secțiunii de istorie a culturii se datorează lui Adrian Gabor, care semnează articolul *Profesorului Nicolae Dobrescu (1874–1914)*. Pornind de la un citat de-al lui Dumitru Furtună care elogia personalitatea lui Nicolae Dobrescu, Pr. A. Gabor realizează în prima parte a articolului său o scurtă prezentare a activității desfășurate de N. Dobrescu până la 1 iulie 1911, când va deveni profesor definitiv în cadrul Facultății de Teologie din București, fiind considerat primul profesor al istoriei Bisericii Române. Cea de-a doua parte a studiului este consacrată activității pe care N. Dobrescu a întreprins-o la catedra de Istorie a Bisericii Române, precum și redacția *Revistei Ortodoxe*, al cărei prim număr va vedea lumina zilei la 1 octombrie 1912. Ultima parte a articolului este o trecere în revistă a vastei opere a lui N. Dobrescu: 18 cărți și tratate, 28 de

articole și studii în diferite periodice, opt manuale și cursuri, 11 cronici bisericești și două recenzii.

În finalul revistei sunt prezentate două recenzii. Prima îi aparține lui Decebal Nedu, care analizează lucrarea lui F. J. Lazenby, *The First Punic War. A Military History* (University College London Press, Londra, 1996), iar cea de-a doua lui George Enache, fiind dedicată cărții lui Olivier Gillete, *Religie și naționalism. Ideologia Bisericii Ortodoxe Române sub regimul comunist* (traducere în limba română de Mariana Petrișor, București, 2000).

Prospectarea copertei și a paginilor introductive ridică o serie de semne de întrebare, în enumerarea celor care au coordonat editarea revistei, fiind menționate două nume: prof. dr. ing. Emil Constantin și prof. dr. Vasile Lica, când în realitate numai cel de-al doilea și-a asumat responsabilitatea respectivă. De asemenea, în cadrul consiliului editorial se observă prezența unor membrii ce sunt întâlniți și în cadrul colegiului științific, ceea ce nu ni se pare oportun.

Se poate concluziona că *Studia historica* reprezintă un important instrument de lucru pentru cei interesați în domeniul istoriei, facilitând cititorilor români accesul la unele probleme istoriografice colportate în mediile științifice din vestul Europei.

SIMONA IVAȘCĂ